

ΚΟΡΙΝΝΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΔΑΜΗΤΡΟΣ ΕΝΥΚΛΑΙΟΥ

Συνδρομή έτησίαι: Έν' Ελλάδι φρ. 8. έν τή αλλοδαπή φρ. 12.—Έκαστον φυλ. τιμάται λ. 10.—Γραφείον Κορίννης, έν τή τυπική Κορίννης.—Αί τό περιοδικόν άφορώσαι έπιστάλαι διευθύνονται πρὸς τόν έκδοτήν.

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΙΩΤΗΣ

Οί έκ τῶν επαρχιῶν ἐπιθυμοῦντες νά ἐγγραφῶσι συνδρομητὰ παρακαλοῦνται σὺν τῇ αἰτήσει περὶ ἐγγραφῆς νάποστέλλωσι συγχρόνως καὶ τὸ ἀντίτιμὸν τῆς συνδρομῆς.

Φυλλάδιζ Κορίννης πωλοῦνται ἐν τῷ γραφείῳ τῦ περιοδικοῦ ἀντὶ δεκά λεπτῶν ἕκαστον. Παρελθούσων ἐβδομάδων ἀντὶ λεπτῶν δεκαπέντε.

ΩΡΑΙ ΣΠΟΥΔΗΣ

ΤΟ ΩΡΑΙΟΝ ΒΙΒΑΙΟΝ

Συνέχεια ἴδε ἀρ. 49.

β') αἱ *Ίστορικαί*. Αὗται πάλιν ἐρευνῶσι τὰ ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τοῦ χρόνου αἰσθητὰ γινόμενα, τὰ ὁποῖα εἶναι πλέον προϊόντα αὐτῆς τῆς βουλῆσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἤτοι ἐξετάζουσι τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων, δι' ὧν γνωρίζονται αἱ σχέσεις αὐτῶν ἐν τε τῇ στενοτέρᾳ σημασίᾳ τοῦ ἀτόμου καὶ τῇ εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ τῆς κοινωνίας πρὸς ἀλλήλας, ἢ διαγράφονται τὰ ὅρια τῆς ἐλευθερίας, ἢ μετεβάλλεται ἡ φύσις πρὸς τοὺς ἀνθρωπίνους σκοπούς. Οὕτω τὸ πρῶτον δημιουργήμα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος πρέπει νά ὑπῆρξεν ἡ γλῶσσα· διὰ ταύτης, ἐπικοινωνῶν οὗτος πρὸς τοὺς ὁμοίους αὐτῷ, ἐνώρως ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην νά ἐκφράσῃ τὰ ἴδια αὐτοῦ συναισθήματα καὶ τὰς σκέψεις· μεταχειρισθεῖς τὰ περὶ τὴν συναρθρον φωνῆν αἰσθητὰ σημεῖα, ἤτοι ἐν ἀρχῇ φωνὰς τυχαίας καὶ βραδύτερον λέξεις ὀρισμένας, ὡς σημεῖα τῶν ἐσωτερικῶν στοιχείων τῆς συνειδήσεως. Βραδύτερον ἡ ἀναλογία, ἢ ἡ χρῆσις εἶναι τόσω μεγάλη καὶ ποικίλη, ὥδῃ ἤρθεσε περαιτέρω τὸν ἀνθρώπον εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς κλίσεως, τὴν παραγωγὴν καὶ σύνθεσιν τῶν λέξεων καὶ τὴν διὰ τούτων ἐκδήλωσιν τῶν αἰσθημάτων καὶ φρονημάτων αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν προέκυψε Α') ἡ *Φιλολογία τῶν ἐθνῶν*, ἢτοι τὸ σύνολον τῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων ἑκάστου ἔθνους, δι' οὗ ἐκφράνεται ὁ ποικίλος πνευματικὸς βίος αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ πάντων τῶν ἐθνῶν μάλιστα διέπρεψαν ἐπὶ πνευματικῇ γονιμότητι καὶ ἐδημιούργησαν ἢ ἀνέπτυξαν τὸν πολιτισμὸν διὰ τῶν γραπτῶν μνημείων αὐτῶν· οἱ Ἕλληνας καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, ἐπεκράτησε νά ἐννοῆται τὸ ἄλλως λίαν γενικὸν καὶ δυσδιόριστον ὄνομα τῆς φιλολογίας ἐπὶ τῶν δύο τούτων ἐγκριτωτάτων ἐθνῶν, σημαί-

νοῦσα ἐνταῦθα τὴν ἱστορικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν γνῶσιν τοῦ πνευματικοῦ βίου τῆς οὕτω κληθείσης *κλασσικῆς ἀρχαιότητος*. Ἐπειδὴ δὲ βίος πνευματικὸς εἶναι ὁ ἐκδηλούμενος οὐ μόνον ἐν τῇ γλώσσῃ, τοῖς συγγράμμασι καὶ τῇ θρησκείᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ, τῷ πολιτικῷ καὶ ἰδιωτικῷ βίῳ τοῦ ἔθνους κτλ., διὰ τοῦτο καὶ ἡ φιλολογ. περιλαμβάνει 1) τὸν *Ἰδεολογικὸν ἢ Θεωρητικὸν κύκλον*, ἐν ᾧ περιέχεται ἡ γλῶσσα, τὰ γράμματα, αἱ συγγραφ., ἤτοι α) ἡ *Γραμματικὴ* ἢ μετὰ τῆς ἱστορίας αὐτῆς, β) ἡ *Γραμματολογία* μετὰ τῆς Ἐπιγραφικῆς, γ) ἡ *Ἱστορία τῶν ἐπιστημῶν*. 2) τὸν *Κοινωνικὸν ἢ Ἠθικὸν κύκλ.*, ὅστις περιλαμβάνει α) τὴν *Ἀρχαιολογίαν*, ἢτοι τὸν ἰδιωτικὸν καὶ πολιτικὸν βίον καὶ β) τὴν *Μυθολογίαν* ἀφορῶσαν εἰς τὸν θρησκευτικὸν βίον. 3) τὸν *Καλλιτεχνικὸν κύκλ.*, περιλαμβάνοντα, α) τὰς *Μιμητικὰς τέχνας*, ἢτοι τὴν *Γυμναστικὴν*, *Ὀρχηστικὴν*, *Μιμικὴν*, β) τὰς *Λογοποιεῖκὰς*, ἢτοι τὴν *Μετρικὴν*, τέχνην τοῦ ἐμμέτρου λόγου, καὶ *Ῥητορικὴν*, τέχνην τοῦ πεζοῦ λόγου, γ) τὰς *Εἰκαστικὰς*, ὑποδιαιρουμένας εἰς τὰς ἐν *χῶρῳ* ἢτοι τὴν *Ἀρχιτεκτονικὴν*, *Ζωγραφικὴν*, *Πλαστικὴν*, καὶ τὰς ἐν *χρόνῳ*, ἢτοι τὴν *Μουσικὴν*. Εἰς ταύτας συγκαταριθμητέαι 4) αἱ *Βοηθητικαὶ τῆς φιλολογίας γνῶσεις*, αἵτινες εἶναι 1) *Προπαιδευτικαί*, ἢτοι ἡ *Κριτικὴ* καὶ *Παλαιολογία* καὶ ἡ *Ἑρμηνευτικὴ*. 2) *Εἰσαγωγικαί*, αἵτινες εἶναι α) *Γενικῶς* εἰσαγωγικαί εἰς τὴν φιλολογίαν, ἢτοι ἡ ἱστορία τῆς φιλολογικῆς ἐπιστήμης, ἀφηγουμένη τὴν ἀρχὴν, σύστασιν, ἀνάπτυξιν, ἀκμὴν καὶ παρακμὴν τῆς φιλολογίας μέχρι σήμερον, καὶ αἱ *πηγαὶ* τῆς φιλολογίας, ἢτοι ἡ γνῶσις τῶν μνημείων, ὡς τοῦ Παρθενῶνος, τῆς Ἀκροπόλεως κλπ., πάντων τῶν συγγραφέων, καὶ τῶν μουσείων, β) *Ἐιδικῶς* εἰσαγωγικαί, ἐν αἷς περιλαμβάνεται ἀφ' ἑνὸς ἡ *Γραμματικὴ*, ἢτοι ἡ *Γλωσσολογία* καὶ ἡ *Συγκριτικὴ γλωσσολογία*, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ *Γεωγραφία* καὶ ἡ *Χρονολογία*. Εἰς τὰς εἰσαγωγικὰς γνῶσεις καταταχτέαι καὶ ἡ *Ἑρμηνευτικὴ*, ἢτοι εἶναι περίληψις πασῶν τῶν φιλολογικῶν μαθησέων, ὡς πῖναξ τις τῶν περιεχομένων. Εἰς τὴν ἐπιστήμην ταύτην ἐνδιεπρίψαμεν πλείοστορον ἐκπληροῦντες εὐχα-

ρίστως αἴτησιν ὑπὸ πολλῶν ἡμῖν ἐκφρασθεῖσαν. Β') Αἱ Πολιτικά ἐπιστήμαι, αἵτινες εἶναι προΐοντα τυχαίας βουλήσεως τοῦ ἀνθρώπου, εἰς ὀρισμένας περιστάσεις εὐρισκομένου, ὀδηγομένου ὑπὸ τῶν φυσικῶν αὐτοῦ χρειῶν καὶ ζητοῦντος νὰ διευκολύνη τὰ πρὸς πλήρωσιν αὐτῶν μέσα. Αἱ Πολιτικά ἐπιστήμαι εἶναι ἄθροισμα ἐπιστημῶν καὶ γνώσεων περιέχον: α) τὴν Στατιστικὴν, β) τὴν Πολιτικὴν Οἰκονομίαν ἢ Πλουτολογίαν, γ) τὸ Δημόσιον Δίκαιον πάντων τῶν κρατῶν, δ) τὴν Ἀστυνομικὴν, ε) τὴν Διπλωματικὴν, ς) τὴν σπουδὴν τῶν πολιτικῶν καὶ διπλωματικῶν Ἐγγράφων, ζ) τὴν στρατιωτικὴν Κυβερνητικὴν. η) τὴν Ἐκπαιδευτικὴν, εἰς ἣν ἀνακτέα καὶ ἡ Παιδαγωγικὴ. Γ') Ἡ Δικαιολογία, ἣτις εἶναι ἐπ' ἴσης προῖον τῆς βουλήσεως τοῦ ἀνθρώπου, εἰς ὀρισμένας πάλιν περιστάσεις εὐρισκομένου καὶ ὀδηγομένου ὑπὸ τούτων, ἢ ἀλλὰ ζητοῦντος ἤδη νὰ ὀρίσῃ τὴν ἔκτασιν τῆς ἐλευθερίας ἐκάστου. Ἐπιστήμη τοῦ δικαίου εἶναι ἡ Νομικὴ. Τὸ δὲ δίκαιον, ὅπερ κατ' ἐνοίαν γενικὴν εἶναι ἡ σχέσις καθ' ἣν ἀπονέμεται ἐκάστῳ τὸ οἰκεῖον, διαιρεῖται α) εἰς Φυσικὸν ἢ Φιλοσοφικόν, ὅπερ ἀποτελεῖ μέρος τῆς Πρακτικῆς Φιλοσοφίας, ὡς παρακατιόντες θέλομεν ἴδῃ, β') εἰς Θετικόν, ὅπερ εἶναι τὸ γινόμενον ἀποδεκτὸν ὑφ' ὀρισμένης κοινωνίας ἀνθρώπων ἐν ὀρισμένη περιστάσει. Εἶναι δὲ αἱ σχέσεις τοῦ Θετοῦ δικαίου πολυάριθμοι καὶ πολυεῖδεις, δύναται ὅμως νὰ αναχθῶσι πᾶσαι αἱ τρεῖς τάξεις, τὰς ἀκολουθοῦσας: 1) εἰς σχέσεις ἀνθρώπου πρὸς ἄνθρωπον, ἃς κανονίζει τὸ Ἰδιωτικὸν ἢ Ἀστικὸν δίκαιον, ὑποδιαιρούμενον α) εἰς τὰ κυρίως Ἀστικὸν δίκαιον, ὅπερ ρυθμίζει τὰς σχέσεις τῶν ἀτόμων πρὸς ἄλληλα, καὶ β) εἰς τὸ ἐξαιρετικὸν Ἐμπορικὸν δίκαιον, ρυθμοῦν τὰς ἐμπορικὰς ἐργασίας καὶ συναλλαγὰς. 2) εἰς σχέσεις ἀνθρώπου πρὸς κοινωνίαν καὶ ἐναλλάξ, ἃς κανονίζει τὸ Ἐσωτερικὸν Δημόσιον δίκαιον, περιέχον α) τὸ Συνταγματικὸν δίκαιον, ὅπερ εἶναι τὸ σύνολον τῶν θεμελιωδῶν νόμων, τῶν ἰσχυόντων ἐν τῇ πολιτείᾳ περὶ τῶν τύπων τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς κυβερνήσεως. β) τὸ Διοικητικὸν δίκαιον, ὅπερ εἶναι αἱ νομικαὶ ἀρχαί, αἱ διέπουσαι τὴν ἐντὸς τοῦ Συντάγματος ἐξάσκησιν τῶν διαφόρων τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας λειτουργιῶν. γ) τὸ Ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον, ὅπερ ἀποτελοῦσιν οἱ κανόνες, οἱ διέποντες τὴν ἐκκλησίαν ἐν τῇ σχέσει αὐτῆς πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ πρὸς τοὺς ἑαυτῆς λειτουργούς. δ) τὴν Πολιτικὴν Δικονομίαν, ἣτις εἶναι ἡ θεσμοθεσία, ἡ ρυθμίζουσα τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἰδιωτικῶν διαφορῶν. ε) τὸν Ποινικὸν Νόμον, καθ' ὃν τιμωροῦνται τὰ ἀδικήματα ἢ ἀνομήματα. ς) τὴν Ποινικὴν Δικονομίαν, ἀσχολουμένην περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Ποινικοῦ Νόμου. 3) εἰς σχέσεις κοινωνίας πρὸς κοινωνίαν, ἃς κανονίζει τὸ Ἐξωτερικὸν Δι-

μόσιον δίκαιον, ὅπερ καὶ Διεθνῆς καλεῖται. Περιλαμβάνει δὲ τοῦτο α) τὰ ἀπόλυτα τῶν πολιτειῶν δίκαια, οἷον τὸ δικαίωμα τῆς συντηρήσεως, τῆς αὐτοτελείας καὶ τῆς ἰσότητος. β) τὰ ὑποθετικά τῶν πολιτειῶν δίκαια, οἷον τὸ δίκαιον τῆς εἰρήνης, τῶν συνθηκῶν, τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων, τὸ ἐπὶ τῶν θαλασσῶν, τὸ τῶν συμμαχιῶν, τοῦ πολέμου καὶ τῆς οὐδετερότητος. Καὶ εἰς τὴν ἐπιστήμην ταύτην ἐνδιετρέψαμεν πλείοτερον κατ' αἴτησιν φίλων, περὶ τὰ νομικὰ τὰς σπουδὰς ποιουμένων. Δ') Ἡ κυρίως Ἱστορία, ἣτις ἀφηγεῖται καὶ ἐξηγεῖ τὰς ἀνθρωπίνους πράξεις, ἣτοι τὰς διαφόρους μεταβολὰς καὶ περιπετείας, ὅσας διήλθεν ἐν ἡ πλείοτερα ὁμοῦ ἔθνη πρὸς ἀπόλαυσιν βίου κρείττονος καὶ συμφωότερου πάντοτε πρὸς τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἣτοι πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ. Πᾶσαι δὲ αἱ ἐπιστήμαι αὗται καλοῦνται καὶ Ἡθικοπολιτικά.

II. ΠΟΣΟΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

Ἐπερὶ τῶν Φυσικῶν καὶ Ἱστορικῶν ἐπιστημῶν ὑπάρχει ἡ ἐπιστήμη τοῦ Ποσοῦ, ἣτις Μαθηματικὴ καλεῖται. Τὸ ἀνθρώπινον δηλονότι πνεῦμα ἀφοῦ ἠρέυνησε τὸ Ποῖόν τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεων αὐτοῦ, προήχθη περαιτέρω, καὶ ἀφελὸν ἀπὸ τῶν πραγμάτων τὸ Ποσοῦν, ἐθεώρησεν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ὡς εἶδος, διεῖλεν αὐτὸ κατ' ἀρέσκειαν καὶ ἐσχημάτισε μέρη αὐτοῦ ὀρισμένα. ἐκ τούτων ἔλαβεν ἐν κατ' ἐκλογῇ ὡς ὅρον συγκρίσεως αὐτῶν πρὸς ἄλληλα, εἴρε τοῦτο διὰ καθαρὰς διανοήσεως, καὶ οὕτω ἐδημιούργησε τὴν Μαθηματικὴν ἐπιστήμην, ἣτις διὰ τοῦτο δὲν πηγάζει ἐκ πείρας, ἣτοι ἐκ τῶν ὑστέρων (a posteriori), ἀλλ' εἶναι καὶ λέγεται ἐκ τῶν προτέρων (a priori). Εἶναι δὲ τὸ ποσοῦν 1) συγκεκριμένον, καὶ περὶ τούτου πραγματεύεται α) ἡ Ἀριθμητικὴ καὶ β) ἡ Ἀλγεβρα. 2) συνεχές, ὅπερ ἔχουσιν ὑποκείμενον αὐτῶν α) ἡ Γεωμετρία καὶ β) ἡ Τριγωνομετρία. Αἱ Μαθηματικά καὶ αἱ Φυσικαὶ ἐπιστήμαι ἀποτελοῦσι τὰς καλουμένας Φυσικομαθηματικὰς ἐπιστήμας. *

[ἔπεται συνέχεια]

X. ΚΑΡΜΙΤΣΗΣ

ΑΣΑΚΕΣΠΕΙΡΙΑ.

Συνεχία καὶ τέλος ἴδι σελ. 50.

* Ἄς ἐξετάσωμεν τώρα κατὰ πόσον τῶν βακωνικῶν τὰ ἐπιχειρήματα εἶναι ἐν συζυγίᾳ μετὰ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ὀρθότητος. Εἴπομεν ἀνωτέρω, ὅτι ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Σακεσπεῖρου ἀναμφισβητῶς ἀποδείκνυται, μ' ὄλην τὴν ἐσπερηρὴν λειτουργίαν (evening mass), ὅτι οὗτος ἐφρόνει τὰ τῶν δυτικῶν, ἐντεῦθεν δὲ αἱ ὑπὲρ τῆς παπωσύνης ἰδέαι του. Τοιαῦτα λοιπὸν

* Παρά τιπωμα. Ἐν ἀριθμῷ 7 σελ. β' στήλῃ α' οἱ τελευταῖοι στίχοι μεταθετοῦ οὕτω: . . . τῆς στοιχειακῆς μεταβολῆς τῶν σωμάτων τὴν ἐρευναν δὲ τῶν νόμων τῶν τοιούτων φαινόμενων καὶ ἀνίχνυσιν τῆς φύσεως τῶν παραγούσων αὐτὰ δυνάμεων ἀνέλαβεν ἑτέρα. . .

ἰδέας πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ἐξενέγκῃ καὶ ὑποστηρίξῃ ὁ Βάκων, ὅστις ὁμολογουμένως ἦτο διαμαρτυρούμενος; Ἐπειδὴ δὲ γράφομεν διὰ τοὺς γινώσκοντας τὸν Σακεσπεῖρον, περιττὸν κρίνομεν νὰ παραθέσωμεν χωρὶα μαρτυροῦντα μὲν τὸν παπισμὸν του, ἀλλὰ καὶ κουράσοντα ἴσως τοὺς ἀναγνώστας τῆς Κορίνθου.

Ἐρχόμεθα εἰς ἄλλο ἐπιχειρήμα τῶν βακωνικῶν. ὅτι ὁ Σακεσπεῖρος γέμει νομικῶν ὄρων. ἐπειδὴ δὲ οὗτος ἦτο ἥμισυ νομικός, ἄρα ὁ νομοδιδάσκαλος Βάκων ἔγραψε τὸν Σακεσπεῖρον.

Ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἰς βιογράφος τῆς ἐποχῆς του ἀναφέρει, ὅτι ὁ Σακεσπεῖρος κατὰ τὴν μικρὰν του νεότητα ὑπῆρξε γραφεὺς Εἰσαγγελέως, ἐπομένως ἠδύνατο ἐντεῦθεν νὰ ἔχῃ νομικὰς γνώσεις, ἀρκεῖ νὰ ὑπενθυμίσωμεν, ὅτι ὁ Σακεσπεῖρος, κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς τότε ἐποχῆς, ἐφοῖτα εἰς τι οἰνοπωλεῖον, ὅπου συνήντα οὐ μόνον καλλιτέχναις, φιλολόγους, νεαροὺς εὐπατρίδας, καὶ μεταξὺ τούτων τὸν Βάκωνα, ἀλλὰ καὶ νομομαθεῖς. Ἐκ τοιαύτης λοιπὸν συναναστροφῆς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προσπορισθῇ γνώσεις δικονομικὰς; διότι αἱ νομικαὶ γνώσεις του περιορίζονται εἰς λέξεις μόνον, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς πράγματα. ἄμα ὁ Σακεσπεῖρος θελήσῃ νὰ προχωρήσῃ ὀλίγον τι πέραν τῆς δικονομικῆς ὀνοματολογίας, καὶ πειραθῇ νὰ λαλήσῃ κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν φιλοσοφίαν τοῦ δικαίου, περιπίπτει εἰς πλάνας οἰκτράς. ἄλλως τε, Βάκων ὁ καγκελάριος καὶ νομοδιδάσκαλος σπανιωτέραν ἐποιήσατο χρῆσιν ἐν τοῖς ὁμολογουμένοις ἑαυτοῦ ποιητικαῖς δοκιμίαις (Essays) δικαστικῶν φράσεων ἢ ὁ Σακεσπεῖρος!

Ἐῦρον ὁμοιότητα εἰς τὰς ἰδέας, εἰς τὸ ὕφος, εἰς τὰς παραθέσεις τῶν δύο τούτων συγχρόνων συγγραφέων. ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι φυσικὸν προῖον δύο ἐξόχων πνευμάτων τῆς αὐτῆς ἐποχῆς; Εἰς τί, ἄλλως, συνίσταται τὸ ὑποτιθέμενον τοῦτο ὁμοίωμα τοῦ ὕφους, ὁ ἀμερικανὸς Γεώργιος Οὐίλκινς, εἰς τῶν περιφημοτέρων ἐρευνητῶν τοῦ Σακεσπεῖρου, κατέδειξεν αὐτὸ ἐν περιέργῳ τινὶ πραγματείᾳ, ἣν ἐπέγραψε «Δοκίμιον εὐφωνικόν» (The euphonic test). Ἀπὸ τῆς ἀκουστικῆς ταύτης μαρτυρίας ἐζήτησεν ὁ Οὐίλκινς ἀποδείξιν, ὅτι ὁ Βάκων ἦτο ὅλως ξένος τῶν ἔργων τοῦ Σακεσπεῖρου. Δυσκολία τις ἐφάνη τὸ πρῶτον ἀντιταχθεῖσα εἰς τὴν σύγκρισιν τοῦ ὕφους καὶ τοῦ ρυθμοῦ τῶν δύο συγγραφέων, διότι τὰ μὲν ἔργα τοῦ Βάκωνος, ἐκτὸς βραχυῶν τινῶν καὶ ἀσημάντων παραφράσεων ψαλμῶν τοῦ Δαβὶδ, εἶναι ἐν πεζῷ λόγῳ, τὰ δὲ πλείω τῶν Σακεσπεῖρου ἐν ἐμμέτρῳ. ἀλλ' ὁ εὐφυὴς ἀμερικανὸς ἐν τῇ τιμῇ τῶν φράσεων, ἐν τῷ ρυθμῷ τῶν περιόδων, ἐν τῇ κινήσει καὶ τῇ πορείᾳ τῆς φωνῆς ἀριθλοῦς κατέδειξε τὴν ὑπάρχουσαν διαφορὰν μεταξὺ τῶν δύο μεγάλων τούτων συγχρόνων συγγραφέων. «Εἶναι ἀδύνατον,

ἐπιλέγει ὁ Οὐίλκινς ἐν τῇ ἀναλύσει του, ὁ λόρδος Βάκων διὰ τῆς σχετικῶς ἥττον εὐαισθήτου ἀκοῆς του νὰ ἦναι ὁ πατὴρ τῶν μελωδικῶν ἔργων τοῦ Σακεσπεῖρου, ὡς ἤθελεν ἦσθαι ἀδύνατον εἰς τὸν Δάντην νὰ γεννήσῃ στίχους οἷους ὁ Πετράρχης, ἢ εἰς τὸν Καρλὺλ νὰ γράψῃ ἀσμάτια οἷα ὁ Θωμᾶς Μοῦρ. Ἀναμφιβόλως ὁ ποιητὴς μας ὑπῆρξεν ὁ μέγας ἀρχηγὸς τῆς σχολῆς ἐκείνης τῶν πεζῶν μελωδικῶν. ἐξ ἧς κατάγονται ὁ Γίββων, ὁ Ἀδδισὼν, ὁ Ἰόνσων, ὁ Ἰούνιος, ὁ Μακώλεϋ, ὁ Νέουμαν, ἐνῶ ὁ Βάκων δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ πατὴρ τῆς ἐτέρας ἐκείνης ψυχροτέρας σχολῆς, ἧς ὁ Καρλὺλ εἶναι τὸ πλέον πρόσφατον ἀντίτυπον.»

Ἐκτὸς τοῦ Οὐίλκινς, καὶ σοφὸς τις Κίγκ ἐκ Νέας Ἰόρκης ὑποστηρίζει διὰ τόμου ὀλοκλήρου τὴν γνησιότητα τῶν ἔργων τοῦ Σακεσπεῖρου, παραθέτων ἐν αὐτῷ πολυάριθμους ἰδιαζούσας τῷ ποιητῇ φράσεις, καὶ ἀποδεικνύων ὅτι αἱ φράσεις αὗται εἶναι συνήθεις καὶ ἐν τῇ κομητείᾳ τοῦ Βαρθίκ, πατρίδι τοῦ Σακεσπεῖρου, καὶ ὅτι τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων τῶν δραμάτων του εὐρηγνται ἐν τοῖς ἀρχαίοις ληξιαρχικοῖς βιβλίοις τῆς ἐνορίας τοῦ Στρατφόρδ, ἣτις ὑπῆρξεν ἡ κοιτίς του.

Διὺσχυρίζονται ἐτι οἱ βακωνικοί, ὅτι δὲν ἠδύνατο ὁ Βάκων, ἀνευ κινδύνου τῆς ἀξιοπρεπείας του, νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ συγγραφεὺς τῶν δραμάτων, ἅτινα φέρουσι τὸ τοῦ Σακεσπεῖρου ὄνομα. Ἄλλ' ἐν τῷ αἰῶνι ἐκείνῳ τῶν γραμμάτων τὰ ὑψηλότερα πρόσωπα δὲν ἀπηξίουσαν νὰ ἐκγυμνάζωνται ἐν αὐτοῖς. μάρτυς ὁ νεαρὸς ἐκεῖνος καὶ περίλαμπρος Σίδνεϋ, ἐκεῖνος, ὃν ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ ἀπεκάλεε «τὸν ὀραϊότερον ἀδάμαντα τοῦ στέμματος τῆς», ὅστις μεταξὺ μιᾶς πρεσβείας καὶ μιᾶς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς τῶν κοινοτήτων ἔγραψε βουκολικὸν τι δράμα, τὴν Ἀρκαδίαν, ἢ ἄλλην τινὰ κωμωδίαν. μάρτυς καὶ αὐτὸς ὁ Βάκων, ὅστις, εἶναι πασίγνωστον, ἔγραψε δύο δράματα, καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομά του, ἐξ ὧν τὸ ἐν ἦτο κωμωδία γελοιογραφικὴ. Καὶ τότε πῶς ἤθελε δυσκολευθῆ ἐξ αἰδοῦς νὰ ὑπογράψῃ τὰ ἀριστουργήματα τοῦ Σακεσπεῖρου; Ὁ Βάκων ἐπέζησε τοῦ Σακεσπεῖρου δέκα ὅλα ἔτη. εἶδε λοιπὸν σχηματιζομένην καὶ ἐδραμουμένην τὴν ἀθάνατον δόξαν τοῦ ποιητοῦ. διατί λοιπὸν νὰ μὴ ῥίψῃ τὸ προσωπεῖον καὶ διεκδικήσῃ αὐτὴν ὡς βραβεῖον τῶν ἔργων τῆς μεγαλοφυίας του;

Ἄς μὴ λησμονώμεν, τέλος πάντων, ὅτι ὁ Σακεσπεῖρος δὲν εἶναι ἡ εἰκὼν ἐκείνη τοῦ Ὀμήρου, ἣτις παρουσιάζεται εἰς τὰ βλήματα μας ἐκ τοῦ βάθους τοῦ σκότους καὶ τῶν μύθων παρελθόντος μυστηριώδους. Ὁ Σακεσπεῖρος δὲν ἀπέχει πολὺ τοῦ αἰῶνος μας. Γινώσκουμεν τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἦσαν φίλοι του, οἵτινες παρηκολούθησαν αὐτὸν εἰς τὰς ἐργασίας του, τοὺς συγγραφεῖς, οἵτινες ἦσαν ἀντίζηλοί του, καὶ αὐτοὺς ἐτι τοὺς ἠθοποιοὺς, οἵτινες

ἐγένοντο σύντροφοί του. Ἐχομεν πάσας ταύτας τὰς συγχρόνους μαρτυρίας· λοιπὸν οὐδεμία ἐξ αὐτῶν ἐπιτρέπει οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν περὶ τῆς γνησιότητος τῶν ἔργων του. Ἄλλ' αὐτὰ ταῦτα ἔπαθε καὶ ὁ μιμητὴς τοῦ ἡμετέρου Μενάνδρου λατῖνος κωμικὸς Τερέντιος. Καὶ τοῦτον κατηγορήσαν ὡς δανείσαντα τὸ ὄνομά του εἰς τοὺς φίλους τῶν γραμμάτων κυρίους του — διότι ἦτο δούλος — Σκιπίωνα καὶ Λαίλιον.

Πιθανὸν ὁ Σακεσπεῖρος ἐκ τῆς συναναστροφῆς του μετὰ φιλοσόφου, οἷος ὁ Βάκων, νὰ ἤρξασε καὶ ἐκαλλώπισε τὰς ἰδέας του, πιθανὸν νὰ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ συμβουλὰς, πιθανὸν τυχαίως καὶ νὰ συνειργάσθη μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ συγγραφῇ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ δράματος, πιθανὰ πάντα ταῦτα· ἀλλ' ἐξάγεται ἐντεῦθεν, ὅτι πάντα τὰ δράματα τοῦ Σακεσπεῖρου δὲν εἶναι ἐδικά του·

Ὁ Σακεσπεῖρος ἔθετο ἐν ἐκάστη σχεδὸν σελίδι τῶν δραμάτων του τὸν τύπον του, τὸσον διάφορον, τοῦ τύπου τῆς τοῦ Βάκωνος μεγαλοφυΐας. Ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Σακεσπεῖρου εἶναι περιπαθὴς, ἄνισος καὶ ἰδιότροπος, ὡς ὁ βίος του, ἐνῶ τὸ πνεῦμα τοῦ καγκελαρίου φιλοσόφου εἶναι ψυχρὸν, ἥσυχον, ἐπιστῆμον καὶ πολιτικόν.

Ἐκ πάντων τούτων ἐξάγεται, ὅτι ἡ θεωρία αὐτῆ τῶν βακωνικῶν, ἢ ἐν Ἀμερικῇ γεννηθεῖσα, δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ ὅτι ἀποκαλοῦσιν ἐκεῖ κάτω εἰς τὸν Νέον Κόσμον μία *hembug* (ἀγυρτεία). Ἡθελησάμεν δὲ νὰ γνωρίσωμεν αὐτὴν ἐν Ἑλλάδι, ὅπως δεῖξωμεν ὅτι οἱ Γερμανοὶ, περὶ Ὀμηροῦ λαλοῦντες, εὔρον μιμητὰς μόνον ἐν Ἀμερικῇ περὶ Σακεσπεῖρου . . . πολὺ μακρὰν τῆς Εὐρώπης.

Δ. ΚΟΝΤΑΡΙΝΗΣ.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΩΝ ΣΤΟΥΑΡΤΩΝ.

Σκοτεινὴν τινὰ νύκτα τοῦ ἔτους 1305, πρὸ τῆς ἐν *Dumfries* τῆς Σκωτίας μεμονωμένης μικρᾶς ἐκκλησίας τῶν Φραγκισκανῶν, δύο ἄνθρωποι, ὑψηλοῦ ἀναστήματος, ὀπλισμένοι μέχρις ὀδόντων καὶ περιτετυλιγμένοι εἰς τὸν μακρὸν κελτικὸν ὑπενδύτην περιεφέροντο πρὸ τῶν προφυλαίων.

Ἐφαίνοντο ἀναμένοντες μετ' ἀνυπομονησίας καὶ ἔτεινον τὸ οὖς εἰς συγκεχυμένον θόρυβον, ὅστις ἐξήρχετο κατὰ διαλείμματα ἐκ τοῦ οἰκοδομήματος. Αἶφνης ἡ θύρα τῆς ἐκκλησίας ἠνοιχθῆ ἀποτόμως καὶ ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ ἐνεφανίσθη μομφὴ ὠχρὰ καὶ αἰμοσταγής.

Οἱ δύο Σκῶτοι, τῶν ὁποίων ὁ μὲν εἰς ὄνομάζετο Λίνδσαῦ, ὁ δὲ ἄλλος Κίρκπατρικ, ἔδραμον πρὸς τὸν νεοεθρόντα.

— Λοιπὸν! τί γίνεται; ἐφώνησαν.

— Νομίζω, ὅτι τὸν ἐφόνευσαν!

— Πῶς, νομίζετε; ὑπέλαβε ζωηρῶς ὁ Κίρκπατρικ· δὲν πρέπει οὐδαμῶς τὸ τοιοῦτον νὰ μεῖνῃ ἐν ἀμφιβολίᾳ!

Καὶ προσφώνων τὰς λέξεις ταύτας εἰσώρμησεν εἰς τὸ ἱερόν, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ συντρόφου του. Ἀμυδρῶς φωτιζόμενος ὑπὸ τῆς λυχνίας τοῦ βωμοῦ, πληγωμένος τις, μὲ κόμην ἐρυθρὰν, μὲ χαρακτηριστικὰ ἐξηγριωμένα, ἔκειτο ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ.

Μόλις παρατηρήσαντες αὐτὸν καὶ μεθ' ἄλλας τὰς παρακλήσεις του, ἐπέπεσον κατ' αὐτοῦ, μυρίας λέγοντες κατάρας, καὶ ἐντὸς ὀλίγου τὸν ἀπετελείωσαν διὰ πληγῶν ἐγχειριδίου.

Οὕτως ἤρξατο ἐν τῶν ἐκπληκτικωτέρων ἐπεισοδίων τῆς ἱστορίας τοῦ μεσαιῶνος, ἡ μεγάλη πάλη τῆς Σκωτίας κατὰ τῆς Ἀγγλίας κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα, καθόσον τὸ θῦμα τοῦ φόνου ἦτο Κομῖνος ὁ Ἐρυθρὸς, ὅστις εἶχε συνωμῶσει μετὰ Ῥοβέρτου Βρυκίου ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς χώρας των, κατόπιν δὲ ἀνάνδρως τὸν κατήγγειλε καὶ ἐκείνος, ὅς τις, κύπτων ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς συνειδήσεως δολοφονίας καὶ τὸ πεπρωμένον πολιτικῆς ἐκδικήσεως, τὴν εἶχεν ἀρχίσει, χωρὶς νὰ τολμᾷ νὰ τὴν ἐξακολουθήσῃ· ὁ νέος οὗτος Μάκβεθ, ἦτο αὐτὸς οὗτος ὁ Ῥοβέρτος Βρυκίου.

Ἀνῆκεν ἐκ καταγωγῆς εἰς μίαν τῶν ἡμιπατριαρχικῶν ἐκείνων οἰκογενειῶν, τῶν ἡμιμαριωτικῶν, αἵτινες κατέστρεψαν τὸν τόπον των διὰ τῶν ἐμφυλίων διχονοιῶν καὶ τῶν ἀδιαλείπτων ῥαδιουργιῶν των μετὰ τοῦ ξένου. Ὁ πατὴρ του εἶχεν ἀναγνωρίσει τὸν Ἐδουάρδον Α' τῆς Ἀγγλίας, ὅτε οὗτος διὰ παρατόλμου κινήματος ἀνεκλήρουξεν ἐαυτὸν ἡγεμόνα τῆς Σκωτίας, ἔτι δὲ καὶ συνεπολέμησε κατὰ τοῦ ἀδαυμάτου Βαλλασίου. Διηγοῦνται, ὅτι ὁ νέος Ῥοβέρτος, διατελὼν ἔτι ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἐπιτρόπην, ἔλαβε μέρος εἰς τοὺς ἀσεβεῖς ἐκείνους πολέμους καὶ ὅτι ἡμέραν τινὰ, καθήσας εἰς τὴν τράπεζαν μετὰ τὴν μάχην, χωρὶς νὰ νίψῃ τὰς ἡματωμένας χεῖρας του, ἤκουσεν Ἀγγλους τινὰς εὐγενεῖς, λέγοντας ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— Παρατηρήσατε τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν, τρώγει τὸ ἴδιόν του αἷμα!

Οἱ λόγοι οὗτοι ὑπῆρξαν δι' αὐτὸν εἰδός τι κεραινοβόλου ἀποκαλύψεως· ἐγκατέλιπεν ἀμέσως τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου, ὤρμησε πρὸς πλησίον παρεκκλήσιον καὶ ἐκεῖ, πνιγόμενος εἰς δάκρυα, γονυπετὴς πρὸ τοῦ βωμοῦ, ὑπεσχέθη εἰς τὸν θεὸν νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν διαγωγὴν του καὶ τὴν τοῦ πατρὸς του διὰ πατριωτικῶν κατορθωμάτων.

Ἐν τούτοις ὡσεὶ νὰ κρύψῃ τοὺς πόσον γενναίους σκοπούς του. Ἡ αἰχλὴ τοῦ Ἐδουάρδου ἦτο διὰ τὸν νέον ἥρωα λαμπρὰ φυλακὴ, εἰς τὴν ὁποίαν ὁμῶς ἐτετήρουν ἀγρόπνως τὰ διαβήματά του μετ' αὐστηροτάτης ἀκριβείας. Κατάρθασεν ἐν τούτοις νὰ συνδέσῃ σχέσεις μετὰ τῶν ἀδαυμάτων ἀρχηγῶν, οἵτινες ἐμάχοντο ἔτι εἰς τὰ δάση καὶ ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν Ὀρέων. Εἰς τῶν ἀνδρείων ἐκείνων Σκώτων, ὁ κόμης Γόβερ, ἔμαθε πρῶτος, ὅτι ὁ Κο-

μῖνος ὁ Ἐρυθρὸς ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν Ἐδουάρδον τὰς ἐνδόξους συνωμοσίας τοῦ Ῥοβέρτου Βρυκίου καὶ ἐγνωστοποίησε τοῦτο αὐτῷ διὰ συμβολικῆς ἀποστολῆς ἐνὸς βαλαντίου μὲ χρυσὸν καὶ ἐνὸς ζεύγους πετερινιστήρων.

Ὁ Ῥοβέρτος μετὰ στιγμιαίαν σκέψιν ἐπὶ τῆς μυστηριώδους ἐννοίας τοῦ διπλοῦ τούτου δώρου ὑπέδεσε τοὺς πετερινιστήρας, ἔθεσε τὸ χρυσίον εἰς τὴν ζώνην του, διέταξε νὰ ἐπιστάξωσι τοὺς ἵππους του ὑπὸ ἄλλο πρόσχημα καὶ λαβὼν τὰς ἀποκέντρους ὁδοὺς ἔφυγε καλπάζων εἰς Σκωτίαν μὲ τινὰς θεράποντας.

Ἡ πρώτη του πράξις ὑπῆρξεν ἡ φονικὴ τιμωρία τοῦ Κομῖνου· τοῦτο ἦτο ἐγγλημα ἅμα καὶ σφάλμα. Ἡ οἰκογένεια τοῦ θύματος ὀπλισε τοὺς πολυαριθμοὺς ὀπαδούς της, ἡ ἐκκλησία κατεδίωξε τὸν δολοφόνον διὰ τοῦ ἀναθέματός της. Ἐπὶ τινὰς μῆνας ἐγένετο ἄφαντος καὶ διεδόθη, ὅτι ἀπέθανεν ἐκ πείνης, ἐγκαταλελειμμένος εἰς ἄγριόν τι καταφύγιον. Αἶφνης περὶ τὰ μέσα τοῦ Μαρτίου τοῦ ἔτους 1306 ἐγνώσθη εἰς Ἀγγλίαν, ὅτι κατεῖχε μετὰ μικροῦ στρατοῦ τὴν πόλιν καὶ τὸ μοναστήριον τῆς Σκόν, καὶ ὀλίγας ἡμέρας βραδύτερον γυνή τις μεγαλόψυχος, ἡ Ἰσαβέλλα Μάκδουφ, κληρονόμος, ὡς ἐλέγετο, τοῦ νικησάντος τὸν Μάκβεθ, ἐπέθετε τὸ διάδημα ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ ἀπτοῦθου φυγάδος.

Ἐν τούτοις πᾶσαι αἱ θύελλαι ἐπέπεσον ἐναντίον τοῦ νέου βασιλέως. Ἀφορισθεὶς ἐπισήμως ὑπὸ τοῦ Πάπα τὴν 18 Μαΐου, νικηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἐδουάρδου τὴν 19 Ἰουνίου, ἠναγκάσθη ν' ἀποσυρθῆ ἐκ νέου εἰς τὰ ὄρη μετὰ τῶν δύο του ἀδελφῶν του, Δούγλας τοῦ Μέλανος καὶ τινῶν ἡρωίδων γυναικῶν. Ἡ μικρὰ προγεγραμμένη ἀποικία ἔζησεν ἐκ τῆς θήρας καὶ τῆς ἀλειίας ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας, πολιορκουμένη πανταχόθεν, ἀναγκαζομένη νὰ κρύπτηται τὴν ἡμέραν εἰς τὴν σιάν τῶν χαραδρῶν, ἀπαντῶσα ἀδιαλείπτως ὑπὸ τὰ βήματά της ἐχθροῦς καὶ προδοσίας. Ἄλλ' οὐδὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξασθενίσῃ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ῥοβέρτου. Καταδιωκόμενος ἀπὸ ὄρους εἰς ὄρος μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Καντῶρ, ἠναγκασμένος νὰ χωρισθῆ τῆς συνοδείας του καὶ νὰ καταφύγῃ, σχεδὸν μόνος, εἰς τὴν νῆσον Ῥαθερόν, ἐπὶ τῆς Ἰρλανδικῆς ἀκτῆς, πληγείς τὴν καρδίαν ὑπὸ τῆς θλιβερᾶς εἰδήσεως, ὅτι ὁ πατὴρ του ἐσφάγη, ἡ σύζυγός του καθεῖρθη, ἐλησμώνησε τὰ πάντα, κίνδυνον καὶ θλίψεις, ὅπως ἐξεγείρη δι' ἀπεσταλμένων τὸ καταβλήθην θάρρος τῶν Σκώτων.

Ἐπὶ τούτοις ἐνέβλεπε σφοδρῶς καὶ ἐπαναστάσεως ἀπεκρίθησεν εἰς τὴν πρόσκλησίν του· δὲν ἐποίησε περισσώτερον. Περὶ τὸ ἔαρ τοῦ 1307 ἔτους τὸν εἶδον προσορμηζόμενον ἐγγὺς τοῦ ἀκρωτηρίου Τουρνθέρρυ ἐπὶ κεφαλῆς 300 ἀνδρῶν. Εἶχε συμφωνηθῆ, ἵνα κατὰ τὴν προσέγγισίν του οἱ κά-

τοικοὶ τῆς χώρας λάβωσι τὰ ὄπλα καὶ πυρά, ἀναπτομένη ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, ἀναγγεῖλη εἰς τὸν ἥρωα τὴν ἐπανάστασιν. Οὗτος δὲν ἔπαυεν ἀτενίζων, ὡς κάλλιστα δύναται τις νὰ πιστεύσῃ, τὴν προσδιορισμένην ὑψηλὴν κορυφήν. Αἶφνης ἡ φλόξ λάμπει. Ἀφίνει κραυγὴν χαρᾶς καὶ προχωρεῖ πλήρης ἐλπίδων μετὰ τοῦ μικροῦ στρατοῦ του. Ἄλλ' αὐτὴν ταύτην τὴν στιγμὴν φθάνει ὁ ἄνθρωπος, ὅστις εἶχεν ἐπιφορτισθῆ τὸ σημεῖον· κραυγάζει, ὅτι ἡ χώρα πλήρης τρόμου ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν βαιοπραγιῶν τῶν Ἀγγλῶν, δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐπαναστατήσῃ, καὶ ὅτι ἀγνοεῖ ποῖα μυστηριώδης χεὶρ ἔθεσε τὸ πῦρ εἰς τὴν πυράν. Τί ποιητέον; Πάντες ἀπελπίζονται, πάντες θέλουσι ν' ἀναχωρήσωσι,

— Οὐχί! ἀναφωνεῖ ὁ Ῥοβέρτος· ἐπειδὴ εἶμαι ἐπὶ τῆς γῆς τῆς Σκωτίας, δὲν θὰ ὀπισθοδρομήσω· ἄς γείνη ὅ,τι ὁ θεὸς θέλει!

Τότε ἤρξατο εἰς τὰ δάση, εἰς τὰ ὄρη, διὰ μέσου τῶν χαραδρῶν, πάλιν ἐκ τῶν μάλλον ποικίλων καὶ τῶν δραματικωτέρων μεταξὺ τοῦ ἀδαυμάτου Σκώτου καὶ τοῦ ὀμίλου τῶν ἐχθρῶν του. Ὅτε μὲν ἐκυρίευσεν ἐξ ἀπροόπτου μικρὸν πύργον κείμενον ἐπὶ κορυφῆς, θεωρουμένης ἀπροσίτου, ὅτε δὲ κατεδίωκετο μέχρι τῶν ἀγριωτέρων καταφυγιῶν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν, οἵτινες ἀπελπισθέντες νὰ τὸν συλλάβωσι μόνον μετεχειρίσθησαν κατ' αὐτοῦ θρησκευτικὸς κύνας. Ὁ Ῥοβέρτος, ἵνα ἀποφύγῃ καὶ παρεκτρέψῃ τῶν ἰχθῶν τοὺς νέους αὐτοῦ ἀντιπάλους, ἠναγκάσθη πολλὰκις νὰ εἰσέλθῃ ἡμίγυμνος εἰς τοὺς χειμάρρους. Πολλὰκις ἐπίσης ἠναγκάσθη νὰ πολεμήσῃ στῆθος πρὸς στῆθος πρὸς τοὺς ληστὰς, οἵτινες, δελεαζόμενοι ὑπὸ τῆς ἐλπίδος μεγάλων ἀποβῶν, ἀνέζητουν δυστυχῆ προγεγραμμένον βασιλεῖα, ὅπως τὸν παραδώσωσι νεκρὸν ἢ ζῶντα εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀντιπάλων του.

Ἵπῆρχε τι τοσοῦτο θαυμάσιον, τοσοῦτο μαρτυρολογικόν, τοσοῦτο ἡρωϊκὸν εἰς τὴν μονομαχίαν ταύτην ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου μεθ' ὀλοκλήρου κυβερνήσεως, ὥστε λαὸς, ὡς ὁ τῆς Σκωτίας, δὲν ἠδύνατο ἐπὶ πολὺ νὰ μεῖνῃ ἀπαθής. Ἐξ ὄλων τῶν μερῶν οἱ γενναιώτεροι προσῆλθον κατὰ μικροὺς ὀμίλους θέλονταί· οἱ στρατιῶται οὗτοι συνεσωματώθησαν εἰς πολυαριθμοὺς φάλαγγας, καὶ ὁ προγεγραμμένος τὸ ἔαρ εὐρίσκετο ἐν μέσῳ τοῦ θέρους βασιλεὺς ἀνεγνωρισμένος ἔθνους καὶ ἀρχηγὸς μεγάλου καὶ ἀνδρείου στρατοῦ.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ὁ βίος τοῦ Ῥοβέρτου Βρυκίου ἐξῆλθεν, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ἡρωϊκῆς ἐποποιίας ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἱστορίαν, καὶ ἡ βασιλεία του, ἀρχίσασα εἰς τὸ βάθος τῶν δασῶν, εἰς τὴν ἐξορίαν, ὑπὸ τοὺς σκοτεινοτέρους αἰῶνας δὲν εἶναι πλέον ἢ μακρὰ συνέγεια θριάμβων. Ὁ ἄδυσώπητος ἐχθρὸς του, ὁ Ἐδουάρδος Α' ἀπέθανε τὴν 6 Ἰουλίου 1307 μεταβαίνων νὰ τὸν πολεμήσῃ καὶ

δεν άφησε διάδοχόν του ή άδρανή τινα και άνίκανον πρίγκηπα. Ο Ροβέρτος Βρούκιος δεν έδυσκολεύθη να άλώση τὸ Έδιμβούργον και κατοπιν ν'άνακτήση όλην τήν Σκωτίαν. Οί Άγγλοι κατέβαλον υπέρτατον άγώνα κατά τὸ 1314, όπως αναλάβωσι τήν κατάκτησιν των. Ένισχυθέντες δι' Άκουϊτανών, Νορμανδών, Ουαλλίων, Ίρλανδών έφθασαν εκατοντασίλιον εἰς τήν πεδιάδα τοῦ Βανοκ-βούρου. Ο Ροβέρτος δὲν εἶχεν ή τριακοντακισχιλίους άνδρας υπό τὰς διαταγὰς του. Τήν πρώταν τῆς 24 Ίουνίου έγονυπέτησαν άπαντες.

— Καλώς! έφώνησεν ὁ βασιλεὺς Έδουάρδος Β' γονυπετούσι και ζητούσι χάριν!

— Ναί, άπεκρίθη βαρωνός τις, αλλά παρά τοῦ θεοῦ και οὐχι παρ' ήμῶν ζητοῦσι ταύτην.»

Τῷ ὄντι ή έφοδος ήχησεν· οἱ γονυπετήσαντες άνδραιοι ήγέσθησαν και ώρησαν κατά τοῦ άγγλικοῦ στρατοῦ, ὅστις κατετροπώθη. Ο Έδουάρδος έσώθη διά δυσκολωτάτης φυγῆς και άνεγνώρισε τήν άνεξαρτησίαν τῆς Σκωτίας.

Ο Ροβέρτος Βρούκιος έκοτε ήδύνατο να ζήση εν ειρήνῃ· οἱ άδάμαστοι έχθροί του ύφίσταντο τήν υπεροχήν του· άλλ' εἶχε διαπραξεί εν έγκλημα, και τὸ έγκλημα τοῦτο τὸν κατεδίωκεν ως φάντασμα. Μάτην οἱ λαοί, οἵτινες λησμονοῦσι τὸ πᾶν ταχέως, περιέβαλλον τὸν έλευθερωτὴν των δια σεβασμοῦ και αγάπης· εκείνος ενθυμείτο ὅτι ή χειρ του εἶχε χύσει τὸ αἷμα! Οταν ή υστάτη ώρα έπλησίασε, διέταξε να έλθωσιν οἱ στρατηγοί και μεγαίστάνες τοῦ βασιλείου του, έξωμολογήθη τήν τύψιν τοῦ συνειδότος του και έδήλωσεν, ὅτι έσκόπει πάντοτε να εκτίση τήν δολοφονίαν του διά τινος μεγάλης εθνικῆς υπηρεσίας. Τέλος παρεκάλεσε τὸν φίλον του Ίωάννην Δούγλας να φέρῃ τήν καρδίαν του εἰς τήν αγίαν γῆν και μετά τινα λεπτά τῆς ώρας εξέπνευσε.

Τοιοῦτος υπῆρξεν ὁ πρώτος πρίγκηψ τοῦ βιαίου άλλ' ήρωϊκοῦ οἴκου τῶν Στουαρτῶν, ὅστις διέπραξε τόσας μεγάλας πράξεις και τόσας έγκληματικὰς και ὅστις, αρχίσας διά τοῦ φόνου, έτελειώσεν ἐπὶ τοῦ ικριώματος.

(Εκ τοῦ Γαλλικοῦ)

ΣΤ. ΚΑΝΑΒΑΤΖΟΓΛΟΣ.

ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΣ

Θέλετε να μάθητε πὸυ κατοικεῖ ὁ μακροβιώτατος άνθρωπος ὅλου τοῦ κόσμου; Έν Βογότα τῆς δημοκρατίας τοῦ Αγίου Σωτήρος. Ίδου περιέργοι πληροφορίαί, ἄς δίδει περὶ τοῦ γέροντος τούτου ὁ ιατρός Έρνανδὲς εν τινι εφημερίδι.

Εἶναι μιγάς ὀνομαζόμενος Μιχαήλ Σολίς, οὗ ή ύπαρξις άνεκαλύφθη τῷ ιατρῷ Έρνανδὲς υπό τινος τῶν πρεσβυτάτων, οἵτινες ενθυμοῦνται, ὅτι τὸν εγνώρισαν γέροντα υπερεκατοντούτη, ὅτε αὐτοὶ

ἦσαν ακόμη εἰς τὰ παιδικὰ των. Πραγματικῶς άνευρίσκεται ή ύπογραφή του, ήν αναγνωρίζει και αὐτός, εν τέλει τοῦ καταλόγου τῶν έτει 1712 συντελεσάντων εἰς τήν οἰκοδομήν τοῦ τῶν φραγκισκανῶν μοναστηρίου παρὰ τῷ Αγίῳ Σεβαστιανῷ. Ο ιατρός Έρνανδὲς εὔρε τὸν γέροντα εργαζόμενον εν τῷ κήπῳ του· τὸ δέρμα του ὀμοιάζει με περιγαμνήν· αἱ τρίχες μικρόταται και λευκαί ως χιῶν περιετυλίσσοντο περὶ τήν κεφαλὴν εν εἶδει σαρκίου, και οἱ ὀφθαλμοί του εξηκοντίζον βλέμματα τόσον ζωηρά, ὅστε ενεποίησαν τῷ ιατρῷ δυσάρεστον εντύπωσιν. Ο Σολίς άπεκρίθη προθύμως και σαφῶς εἰς πάσας τὰς έρωτήσεις, και διεκήρυξεν, ὅτι ή μακρά του ήλικία έχρεωστεῖτο μόνον εἰς τὸν τρόπον τοῦ ζῆν, κανονισθέντα άμεταβλήτως, μηδέποτε πράξαντος κατάχρησιν οὔτε τροφῆς οὔτε ποτοῦ.

«Γρώγω μόνον άπαξ τῆς ήμέρας, λέγει· αλλά τροφὰς δυνατὰς και θρεπτικὰς, ἄς διά να φάγω κάμνω πολλάκις ήμισίαν ὥραν· άλλ' ήξέυρετε, δὲν εἶναι δυνατόν να φάγῃ τις εν ήμισίᾳ ὥρᾳ πλέον ή ὅσον δύναται τὸ σῶμα να χωιεύσῃ εν 24 ὥραις.

«Δὲν εκτιμῶ πολὺ τὸ κρέας· τήν 1^η και 15^η εκάστου μηνὸς νηστεύω και ῥοφῶ ὅσον δύναμαι να υποφέρω ὕδωρ. Αφίνω πάντοτε να ψυχρανθῶσι τὰ φαγητά, πρὶν τὰ εγγίσω, και εἰς ταύτην τήν προφύλαξιν άποδίδω τήν μεγάλην μου ήλικίαν.»

Ο νέος οὔτος Μαθουσάλας διίσχυρίζεται, ὅτι εἶναι 180 έτῶν. Αλλ' οἱ γείτονες του βεβαιοῦσιν, ὅτι θέλει να φαίνεται νεώτερος, και ὅτι εἶναι πολὺ πρεσβύτερος ή ὅσον λέγει.

ΠΟΙΚΙΑ

Οτε ὁ φθονερός σοφιστὴς Αντιφῶν ήρώτησε τὸν Σωκράτη, αν αρνήται ὅτι πανταχοῦ έπεται τῆς πενίας ή καταφρόνησις, ὁ σοφὸς διδάσκαλος εσιώπησεν· ἰδὼν δὲ διαβαίνοντα κατ' εκείνην τήν στιγμὴν ὠραῖόν τινα ἵππον και παρὰ πάντων θαυμαζόμενον, έπλησίασε πρὸς τὸν ἵππεά και τῷ εἶπε γεγωνυία τῆ φωνῆ.

— Άκουσον, εἶναι πλούσιος αὐτὸς ὁ ἵππος;

— Δὲν καταλαμβάνω τί μοι λέγεις, άποκρίνεται ὁ αναβάτης.

— Σ' έρωτῶ αν αὐτὸ τὸ ἄλογον εἶναι πλούσιον, προσθέτει ὁ Σωκράτης.

— Τί θέλεις να εἶπῃς;

— Διά τὸν Αντιφῶντα σ' έρωτῶ, ὅστις μοι λέγει ὅτι, αν δὲν εἶναι ὁ άνθρωπος πλούσιος, δὲν τιμᾶται. Βλέπων λοιπὸν ὅτι έτρεξαν ὅλοι και περιεκύκλωσαν τὸν ἵππον τοῦτον εστοχάσθη, ὅτι δύναται ὁ ἵππος να εἶχῃ πολλὰ χρήματα.

— Πῶς δύναται να εἶχῃ χρήματα ἵππος;

— Α! σ' ευχαριστῶ, ανακράζει ὁ Σωκράτης, με άνεκούφισας· έτρεμα περὶ τῆς ἰδίας μου ὑπολήψεως ἐξ' ὧν μ' εἶχεν εἶπει ὁ Αντιφῶν. Ο καλὸς ἵππος τιμᾶται λοιπὸν, αν και δὲν εἶχῃ αὐτὸς χρήματα.

Ο ΚΟΜΗΣ ΙΒΑΝΟΦΣΚΗΣ

ΑΙΓΗΓΗΜΑ

Συνίχται ἐπὶ σελ. 55.

— Α! μα τήν αλήθειαν, ευγενέστατέ μου κύριε, πολὺ χρήσιμος θὰ μοι ἦτο ὁ προσφιλὴς υἱός μου, αν μετεχειρίζοντο τὸ ὄνομά του πρὸς έξουδένωσιν τῆς μητρὸς του. Σὰς βεβαιῶ ὅμως, κύριε, ὅτι κακὸν άρωγὸν και σύμμαχον έπεκαλέσθητε· διότι ὁ υἱός μου, ὁ μικρὸς οὔτος άγγελος, ως τὸν άποκαλεῖται, εἶναι ὁ αλήθης φύλαξ μου άγγελος, τὸ κυριώτερον τῶν καθ' ὑμῶν και παντὸς άλλου βεβήλου, ως ὑμεῖς, ὄπλον μου. Έπρεπε να γνωρίζετε ευγενῆ μου κόμη, ὅτι πάντες οἱ γονεῖς, πᾶσα μήτηρ εἶχει άσπίδα ως τήν τοῦ Αἵαντος και μάλλον εκείνης άδιαπέραστον τὸ ὄνομα τῶν τέκνων της· έπειδὴ πρὸ πάντων ὀφείλει ναφίνη αὐτοῖς, έλλείψει άλλων αγαθῶν, τουλάχιστον ὄνομα άκηλίδωτον!...

— Κυρία, ακούσατε· μέχρι τοῦδε δὲν εἶχον καρδίαν, και σεῖς μοι τήν έχορηγήσατε. Ποτὲ δὲν έπαλλεν, ως πάλλει τώρα... Ω! δότε μοι τήν χειρά σας... Πλεῖσται, πάμπολλαι γυναῖκες με ήγάπησαν· υπεκρίθη και εἶπὸν τὸν αγαπῶντα... Ηπάτησα, Αλεξάνδρα μου, με εννοεῖτε; ήπάτησα! άλλ' ἀρὰ γε θάρκеше ή βάσανος αὐτη, δι' ἧς τώρα τιμωροῦμαι, θάρκеше ως ικανοποιήσις, ως άποτίσις τῶν πολλῶν μου έγκλημάτων; Σὰς αγαπῶ, προσφιλὴς μου κυρία, σὰς αγαπῶ!...

— Ω! προτιμότερον, κύριε κόμη, θὰ ἦτο να ελέγετε ταῦτα πρὸς τὸν πνευματικόν σας ή πρὸς ἐμέ. Σεῖς μάλιστ' α οἱ Ρῶσοι εἶσθε ή εὐσεβεία προσωπευομένη, υπέλαβεν ή κυρία Πέτκωφ, τονίζουσα πως τὰς δι' άραιῶν χαρακτηριστων σημειουμένας τελευταίας ταύτας λέξεις. Και έπειτα, έστω, ἄς σὰς πιστεύσω πρὸς στιγμὴν· ποῖος ὅμως με βεβαιῶ ὅτι δὲν θὰ προσενεχθῆτε και πρὸς ἐμέ, καθὼς και πρὸς τὰς άλλας, ποῖος με εγγυᾶται ὅτι δὲν άπηγγείλατε τὰς αὐτὰς διαβεβαιώσεις έρωτος και συμπαθείας άπειράκις μέχρι τοῦδε σεῖς, σεῖς, ὁ μέγας κατακτητὴς τῶν καρδιῶν κούφων και εὐπίστων γυναικῶν; Ανθρωπος, άπαξ έξοκειλας, δυσκόλως έπειτα διορθοῦται...

— Τὸ ὀρκίζομαι, κυρία, τὸ ὀρκίζομαι! σὰς αγαπῶ εἰλικρινῶς! άνεκραξεν ὁ κόμης, συλλαβὼν ελπίδα τινὰ έπιτυχίας εκ τῶν τελευταίων λόγων τῆς κυρίας.

— Πολὺ βιάζεσθε, κύριε! νομίζω ὅτι δὲν σὰς εἶπον ὅτι σὰς αγαπῶ, άλλ' αν πιστεύσω πρὸς στιγμὴν εἰς τὸν έρωτα τοῦτον...

Κυρία, προσέειπε να εἶπῃτε πολὺ κληρὰ... άνευ καρδίας. Μα τήν αλήθειαν, ὀρκίζομαι κατὰ τὴν συμπεριφορὰν σας ταύτην, υπέλαβεν ὁ κόμης, προσπαθῶν να μειδιάσῃ... Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς συνδιαλέξεως ήμῶν ταύτης εξακολουθεῖτε να με ὀμιλῆτε μετ' εἰρωνείας.

— Α! πολὺ ἀργά, φίλε μου, τὸ ἐνοήσατε... υπέφερα φοβερὰν πλήξιν ενεκα τῆς άπουσίας τοῦ συζύγου μου, ήν προσεπάθουν να διασκεδάσω, παίζουσα με τὸν υἱόν μου, ὅτε μοι άνήγγειλαν τήν έλευσίν σας. Τῇ αλήθειᾳ, φίλε μου, έχάρην— βλέπετε, αν σὰς αγαπῶ—διότι ήμην βεβαία ὅτι αρκετὰ ευάρεστους στιγμὰς θὰ διηρχόμην με τὰς ενδείξεις τοῦ έρωτος και τῆς άφοσιώσεως σας... και τοι, διά να σὰς έξωμολογηθῶ και εἶγὼ εἰλικρινῶς, ή πρώτη μου σκέψις ἦτο να διατάξω να μη σὰς δεχθῶσιν εἰς τὸν οἶκόν μου...

Ο κόμης άνεπήδησεν εκ τῆς θέσεώς του, ακούσας τὸς λόγους τούτους. Ηγνώσει τί ναποκριθῆ.

— Εἶμαι ὠραῖος, εἶπεν ἐπὶ τέλους, θέλων ναποβάλῃ μέρος τῆς πιεζούσης αὐτὸν στενοχωρίας και διακόπτων τήν ἐπὶ μικρὸν κρατήσασαν σιγῆν, κολακεύομαι πιστεύων ὅτι εἶμαι τοιοῦτος· τὸ γνωρίζω πρὸς τούτοις εκ τῶν κατακτήσεών μου... Οπου προσέβαλον, κυρία, δὲν άπέτυχον, και άπορῶ πῶς... προσέθηκε, χωρὶς να συλλογισθῆ πόσον γελοῖον καθίστα αὐτὸν τὸ παράλογον πάθος, ὅπερ συνεσκόταζε τήν διάνοιάν του, ὅστε να τῷ υπαγορεύῃ τοιαύτας μωρίας.

— Ναί· τὸ ὀμολογῶ, κύριε κόμη, υπέλαβεν ή κυρία Πέτκωφ, τὸ ὀμολογῶ, εἶσθε ὠραϊότατος, άλλ' έχετε τι ἐνίοτε εν τῷ βλέμματί σας, τὸ ὀποῖον, αν έβλεπον αἱ κατακτηθεῖσαι, ως τὸ παρετήρησα εἶγὼ, πιστεύω ὅτι αἱ κατακτήσεις εκείναι θάπετύγγανον... Αλλά τί να γείνη;... Σεῖς οἱ Ρῶσοι αγαπάτε τὰς κατακτήσεις, μάρτυς ή μέση Ασία, τήν ὀποῖαν κινδυνεύετε να καταστήσητε ὀλόκληρον ἰδικήν σας. Τίς οἶδε, τί ήλθετε και ἐδῶ να κάμετε και ποῖας ενεργείας και αποφάσεις να εκτελέσετε, κύριε Ρῶσε έμπορε... Αλλ' ἄς επανέλθωμεν εἰς τὸ περὶ ὠραϊότητος κεφάλαιον. Έν τῷ χορῷ τοῦ ήγεμόνος Κούζα, τὸ ὀμολογῶ, ενῶ οἱ άλλοι σὰς εθαύμαζον, εἶγὼ εβόγγουν υπό φρίκης· τοῦτο δὲ ὀφείλεται εἰς τὸ βλέμμα σας...

— Κυρία! κυρία! άνεκραξεν ὁ κόμης, αν εγνωρίζετε ὀποῖον πῦρ καίει ἐδῶ, εν τῇ καρδίᾳ μου, δὲν θὰ μοι ὀμιλεῖτε οὔτω...

Η κυρία Πέτκωφ έσυλλογίσθη πρὸς στιγμὴν. — Οὔτω ή εἰρωνεία καταβάλλει τὸν δαίμονα τοῦτον, εἶπε καθ' εαυτήν. Ας υπομείνω μέχρι τῆς επανόδου τοῦ συζύγου μου· αλλά μέχρι τῆς στιγμῆς εκείνης ἄς προσπαθῆσω να τῷ διεγείρω τήν φιλοτιμίαν.

Ίσως τις ενταῦθα έρωτήσῃ, πῶς ή κυρία Πέτκωφ εἶχε τήν διάθεσιν να παίξῃ σχεδὸν μετὰ τοῦ κόμητος· διατί δὲν μετεχειρίζετο άλλο τι μέσον, ὅπως άπαλλαγῆ αὐτοῦ, τὸ τῆς άποβολῆς ἐπὶ παραδείγματι. Εἶπομεν ανωτέρω ὅτι δὲν έπραξε τοῦτο, φοβηθεῖσα μη ὁ κόμης, ὅστις ἦτο άνθρωπος ικανὸς να μετέλθῃ τὰ πάντα, εκλέσῃ τὸ πρᾶγ-

μα ἄλλως εἰς τὸν σύζυγόν της. Πρὸς δὲ τούτοις ἐνόμιζε μέχρι τινός ὅτι θὰ κατώρθου νὰ πείσῃ αὐτὸν ἢ ἰδίᾳ, ὥστε ἄνευ θορύβου καὶ ταραχῆς ὁ κόμης νὰ παραιτηθῇ, χωρὶς μάλιστα ὁ λίαν ἀγαθὸς καὶ εὐπιστος σύζυγός της, ὁ τυφλὴν πρὸς τὸν Ῥῶσον τρέφων ἐμπιστοσύνην, νὰ μάθῃ τι τῶν συμβαινόντων, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο μὴ καὶ οὕτω διεγερθῶσιν ὑπόνοιαι παρὰ τῷ συζύγῳ, ὅστις βεβαίως οὐδέποτε θὰ ἐπίστευεν ὅτι ὁ χαρακτήρ τοῦ κόμητος, ὃν ὁ κύριος Πέτκωφ τοσοῦτον ἐξετίμα, ἦτο τοιοῦτος.

Ἰδοὺ πόσον κακὸν εἶναι νὰ ἔχη τις σύζυγον ἀπιρόκακον ἢ, ἂν θέλετε, εὐθήνη, διότι, ὀφείλομεν νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ὁ ἀγαθὸς ἔμπορος δὲν διακρίνεται, πρὸς δυστυχίαν τῆς γυναικὸς του, ἐπὶ νοημοσύνη.

Τὰς σκέψεις ταύτας ἔκαμε καὶ ἡ κυρία Πέτκωφ.

— Ἐπειτα, κύριε κόμη, ὑμεῖς εἰσθε ἄνθρωπος εὐγενής, προσέθηκεν, ἐξακολουθοῦσα τὴν μετ' αὐτοῦ συνομιλίαν, ἤξεύρετε τί ἐστὶ καθήκον... Λάβετε τὴν θέσιν μου καὶ κρίνατε... Τί προτείνετε εἰς ἐμέ;... Νὰ προδώσω τὴν τιμὴν τοῦ συζύγου μου... ἀλλὰ τοῦτο οὐδέποτε θὰ γείνη, οὐδέποτε!... Σὰς λυποῦμαι εἰλικρινῶς δι' ὅσα, καθὼς λέγετε, ὑφίστασθε μαρτύρια· ἀλλ' εἶπέτε μοι ὑπάρχει ποινὴ ἰκανὴ πρὸς τιμωρίαν ἐνόχου συζύγου;...

Ἦδη ὁ κόμης ἐμειδίασεν, ἀλλ' ἐν τῷ μειδιάματι ἐκείνῳ ὑπῆρχε τι ἀπαίσιον!

— Κυρία, ὑπέλαβε πάντοτε μειδιῶν, σὰς εἶπον ἤδη, αἱ κατακτήσεις μου εἶναι ἄπειροι· δὲν ὑπάρχει γυνὴ ἐν Πετρούπολει, μὴ χαρίσασά μοι μειδιάμα καὶ ἔρωτα... Ἡ πίστις ὑμῶν, ἢ πρὸς τὸν σύζυγόν σας ἀφοσιώσεις εἶναι τῶντι μοναδική! Ἐὰν ἐγίνωσκον ὅτι ἡ φωνὴ μου θὰ ἐξικνεῖτο μέχρι τῆς ἀκοῆς ἀπασῶν τῶν ἐπὶ γῆς γυναικῶν, ὑμᾶς θὰ προέβαλλον αὐτὰς ὡς παράδειγμα... Τιμιότης ἀλλόνητος, ὡς βράχος, καὶ ἀξία θαυμασμοῦ... Κύπτω ἐνώπιον αὐτῆς τὴν κεφαλὴν... Πολλὰ ἐδιδάχθην ἐκ τοῦ μαθήματος τούτου... Ἐὰν ὅλαι αἱ γυναῖκες ἦσαν ὡς ὑμεῖς, ὁ κόσμος σύμπας θὰ εὐρίσκετο εἰς τὸ ζενιθὶ τῆς εὐδαιμονίας... Ἐν μόνον εὐχομαι, τοιαύτην νὰ μοι χαρίσῃ ὁ Θεὸς σύντροφον τοῦ βίου μου... Ῥίψατε εἰς λήθην τὸ ἀπεγνωσμένον καὶ—ἀς τὸ εἶπω—ἄτιμον τοῦτο διάβημά μου... ἀναχωρῶ... τιμᾶτέ με διὰ τῆς ὑπολήψεώς σας... Ἡ μεγίστη χάρις, ἂν δύνασθε καὶ τὴν ὁποῖαν ἀπαιτῶ νὰ μοι κάμετε, εἶναι νὰ μοι ἐπιτρέψετε νὰ σὰς ἐπισκέπτομαι εἰς τὸ ὡς ὁ μᾶλλον ἀφοσιωμένος φίλος καὶ θαυμαστής. Εἰπάτε, ὅχι! καὶ δὲν θὰ με ἴδετε πλέον ἐν τῇ οἰκίᾳ σας... Ζητῶ συγγνώμην, κυρία, διὰ τὸν ἄφρονα τοῦτον ἔρωτα... Ὑγιαίνειτε, προσέθηκε

καὶ ἀνεχώρησε.

— Δόξα σοι ὁ Θεὸς! εἶπεν ἡ κυρία Πέτκωφ,

στενάζασα ἐκ βάθους καρδίας, ὡς εἰ ἀφρηεῖτο ἐκ τοῦ στήθους αὐτῆς ὑπερμέγεθες βᾶρος. Ἀπῆλθεν ἐπὶ τέλους ὁ δαίμων οὗτος. Πόσον καλὰ ἔκαμα, κρατήσασα τὴν ὀργὴν μου!... Ἀλλὰ διὰ τί τόσον εὐκόλως νὰ ὑποχωρήσῃ, ἐνῶ ἦτο παράφρων, μανιώδης;... Ἀρὰ γε διότι συνησθάνθη τὸ ἄτοπον τῆς πράξεώς του;... Ἄρὰ γε διότι...

Δὲν ἠδυνήθη νὰ τελειώσῃ τὴν σκέψιν της.

Ἐρήγισεν ὑπὸ φρίκης.

Καὶ εἶχεν ἐν μέρει δίκαιον. Ἄνδρες, οἷος ὁ κόμης, δυσκόλως ὑποχωροῦσι.

ΣΤ'

Τὴν 31^{ην} Δεκεμβρίου ἀνὴρ, καλῶς περιτετυλιγμένος ἐντὸς χειμερινοῦ μανδύου, ὀπλισμένος διὰ δικάννου λαμπρᾶς κατασκευῆς, πολυκρότου ἐπαργύρου, καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ δύο κυνῶν περιήρχετο τὴν περὶ τὸ Καζανλίκιον μικρὰν πεδιάδα, περισκοπῶν τὰ πέριξ. Εἰς πάντα τριγμὸν δένδρων ἀνεσκίρτα.

Ὅσα τῶν ὀλίγων πτηνῶν ἐλάμβανον τὴν εὐτυχίαν νὰ περιίπτανται πλησίον τοῦ ζητοῦντα καταφυγὴν ἐκ τῆς κακοκαιρίας, ἐδοκίμαζον τὴν ἡδύτητα τῶν σφαιριδίων του. Ἐὰν ὅμως τὴν στιγμὴν ἐκείνην διήρχετό τις καὶ ἐβλεπεν αὐτόν, θὰ παρετήρει ὅτι πάντοτε τὴν αὐτὴν κἀνναν ἐπλήρου καὶ ἐκένου, τὴν δ' ἄλλην ἄφρινεν ἄθικτον.

Δύο ὄραι εἶχον παρελθῆ οὕτω, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, καίτοι τὸ ψῆγος ἦτο δριμύ καὶ ἡ χιὼν ἐπιπτε πυκνοτάτη, ἐξήκολούθει περιερχόμενος. Ἐπὶ τέλους:

— Μὰ τί διάβολο! ἐψιθύρισε ἐντὸς τῶν ὀδόντων του, οἵτινες ἤρξαντο κροτοῦντες ἐκ τοῦ ψύχους, ἐπάγωσα ἐδῶ, καὶ ὁ ἄθλιος αὐτὸς δὲν φαίνεται... Αἱ! ἄς θερμανθῶ ὀλίγον, προσέθηκε.

Καὶ ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ θυλακίου τοῦ ἐπενδύτου αὐτοῦ ἀγγεῖον πλήρες ρουμίου ἔπιεν.

Ἀφοῦ δ' ἐπὶ ὄραν τινα ἔτι περιῆλθε, χωρὶς ὁ ὑπ' αὐτοῦ περιμενόμενος νὰ φανῇ, ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλινοῦσα πρὸς τὸ τέλος:

— Καθὼς φαίνεται, ἐψιθύρισε μετ' ἀδημονίας, δὲν ὑπάρχει ἐλπίς... Ἄς ἐπιστρέψω...

Καὶ καλῆσας τοὺς δύο κύνας ἔλαβε τὴν εἰς τὴν κομόπολιν ἄγρουσαν.

Τὴν πρώτην τῆς ἐπιούσης, 1^{ην} Ἰανουαρίου 1864, ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος περιέμενεν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ἀλλὰ προσέχων πάντοτε νὰ μὴ ἀπομακρύνεται πολὺ δένδρου τινός, κεκλιμένου ἐκεῖ που πλησίον. Μετὰ τινα χρόνον διέκρινε τὰς σκιὰς δύο ἰππέων λέγμεν δὲ τὰς δύο ὡς ἐπιπτε ἡ χιὼν, ἦτο ἀδύνατον νὰ βλεπῆ τις καθαρῶς.

— Αὐτὸς εἶναι! ἐψιθύρισε ὁ κυνηγός. Καὶ ἔδραμε, ὡς κροτῶν ὀπίσθεν τοῦ κορμοῦ τοῦ παρακειμένου δένδρου.

(Ἴκεται συνέχεια)

ΛΑΜΠΡΟΣ ΕΝΓΛΗΣ